

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Elišky Cihlářové a soudců JUDr. Jaroslava Hubáčka, JUDr. Karla Šimky, JUDr. Milady Tomkové a JUDr. Jana Passera v právní věci žalobce: **Q. A. T.**, zastoupený Mgr. Jiřím Hladíkem, advokátem se sídlem Příkop 8, Brno, proti žalovanému: **Ministerstvo vnitra**, se sídlem Nad Štolou 936/3, Praha 7, v řízení o kasační stížnosti žalovaného proti rozsudku Krajského soudu v Brně ze dne 25. 11. 2010, č. j. 56 Az 101/2009 – 29

takto:

Rozsudek Krajského soudu v Brně ze dne 25. 11. 2010, č. j. 56 Az 101/2009 – 29 **se zrušuje** a věc **se vrací** tomuto soudu k dalšímu řízení.

Odůvodnění:

Rozsudkem Krajského soudu v Brně ze dne 25. 11. 2010, č. j. 56 Az 101/2009 – 29 bylo zrušeno rozhodnutí Ministerstva vnitra (dále jen „stěžovatel“) ze dne 23. 11. 2009, č. j. OAM-6/ZA-06-05-2009, kterým bylo rozhodnuto, že žádost žalobce (dále jen „účastník řízení“) o udělení mezinárodní ochrany je nepřípustná podle ust. § 10a písm. e) zákona č. 325/1999 Sb., ve znění pozdějších předpisů, (dále jen „zákon o azylu“) a řízení o udělení mezinárodní ochrany bylo zastaveno podle ust. § 25 písm. i) citovaného zákona. V odůvodnění rozsudku krajský soud uvedl, že účastník řízení sice uvedl obdobné skutečnosti jako v předchozím řízení, ovšem tyto skutečnosti nebyly bez jeho zavinění předmětem zkoumání. Přitom se jedná o takové skutečnosti, které závažným způsobem ovlivňují situaci účastníka řízení a které stěžovatel neměl pominout. V rozhodnutí vydaném v předchozím řízení sice stěžovatel uvedl, že účastník řízení tvrdil, že chce v České republice zůstat do ukončení svého trestního řízení, aby se před případným návratem do vlasti očistil, ale toto tvrzení stěžovatel nijak nevyhodnotil. Nelze tak přičítat účastníkovi řízení k tíži, že stěžovatel nevyhodnotil jeho obavy z návratu do vlasti z důvodu trestního stíhání v České republice a tyto nebyly předmětem zkoumání důvodů

pro udělení mezinárodní ochrany. Stěžovatel tak nesprávně vycházel z předpokladu, že pokud se týká skutečností uváděných účastníkem řízení (snaha, aby jeho trestní řízení proběhlo v České republice a obavy z ohrožení, pokud by se tak nestalo a trestní řízení by proběhlo ve Vietnamu), nejedná se o skutečnost, která nebyla bez zavinění účastníka řízení předmětem zkoumání v předchozích řízeních. Stěžovatel se totiž touto otázkou nezabýval ani v předchozím, ani v tomto řízení, ačkoliv se jedná o skutečnosti, které by mohly znamenat ohrožení vážnou újmou v případě nuceného návratu účastníka řízení do země původu. Vzhledem k uvedenému krajský soud napadené rozhodnutí zrušil pro nepřezkoumatelnost, protože stěžovatel se nedostatečně vypořádal se skutečnostmi, které vyšly najevo a skutkový stav neumožňoval, aby mohl rozhodnout o tom, že žádost účastníka řízení o udělení mezinárodní ochrany je nepřípustná podle ust. § 10a písm. e) zákona o azylu.

Proti tomuto rozsudku podal stěžovatel v zákonné lhůtě kasační stížnost z důvodu uvedeného v ustanovení § 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s. V kasační stížnosti poukázal na to, že rozhodoval v souladu s ust. § 10a písm. e) ve spojení s § 25 písm. i) zákona o azylu. Účastník řízení v průběhu všech tří řízení o udělení mezinárodní ochrany stále stupňoval svá tvrzení, avšak v posledním řízení neuvedl žádnou novou skutečnost či zjištění, které by nebyly bez jeho vlastního zavinění předmětem zkoumání důvodů pro udělení mezinárodní ochrany v předchozím pravomocně ukončeném řízení. Krajský soud nevycházel z obsahu spisu a jeho rozsudek je s tímto obsahem v rozporu. Účastník řízení se ve svých předchozích řízeních nezmínil o obavách z návratu do vlasti a uváděl jiné irelevantní důvody, což jednoznačně snižuje věrohodnost jeho tvrzení. Navíc v roce 2005 navázal kontakt se zastupitelským úřadem Vietnamu ve věci vydání nového cestovního dokladu, a to s pozitivním výsledkem, z čehož vyplývá účelovost a nedůvodnost obav uvedených v tomto řízení. Jak vyplývá z konstantní judikatury, důvody, které byly žadateli nepochybně známé, musely být uvedeny v předchozím řízení. Stejně tak institut opakované žádosti o udělení mezinárodní ochrany neslouží k upřesňování či doplňování předchozí žádosti, ale má postihnout případy, kdy se objeví nové závažné skutečnosti, které by mohly ovlivnit postavení žadatele a které bez vlastního zavinění nemohl uplatnit během předchozího řízení. Krajský soud ale toto pravidlo nerespektoval a námitce účastníka řízení bez opory v zákoně přisvědčil. Nezákonnost napadeného rozsudku spočívá podle stěžovatele také v tom, že za důvod pro zrušení správního rozhodnutí označil krajský soud možnou hrozící vážnou újmu v zemi původu způsobenou trestním stíháním účastníka řízení na území České republiky. Tento závěr krajského soudu je v rozporu se smyslem a účelem institutu mezinárodní ochrany, která slouží jako nástroj pro zabránění případného návratu cizinců do jejich zemí původu, v nichž jim hrozí skutečné nebezpečí pronásledování či vážné újmy ve smyslu zákona o azylu. Nejedná se o prostředek legalizace pobytu na území České republiky a už vůbec ne o poskytnutí ochrany před trestním stíháním na území České republiky. Pokud krajský soud použitím pojmu „vážná újma“ dovozuje možné udělení doplňkové ochrany účastníkovi řízení z důvodu jeho trestního stíhání v České republice, dostává se do rozporu se zákonem, neboť ten vychází ze základního předpokladu možné hrozící vážné újmy v domovské zemi a poskytnutí ochrany v České republice. Pojmově není možné hovořit o udělení mezinárodní ochrany za trestní stíhání na území České republiky. Měl-li krajský soud na mysli možné hrozící trestní stíhání ve Vietnamu, jedná se o nepřípustnou spekulaci nemající oporu ve skutečném stavu věci. Účastník řízení je trestně stíhán na území České

republiky za obecně kriminální čin a o převzetí trestního stíhání jeho domovská země nepožádala. Pokud by tak učinila, rozhodovaly by ve věci příslušné české orgány, které by posuzovaly možné vydání účastníka řízení k trestnímu stíhání. Tyto domněnky účastníka řízení měl krajský soud odmítnout jako námitky spekulativního rázu, avšak neučinil tak a naopak o ně opřel svůj zrušující rozsudek. Proto stěžovatel navrhl, aby Nejvyšší správní soud napadený rozsudek krajského soudu zrušil a věc mu vrátil k dalšímu řízení.

Nejvyšší správní soud, po konstatování přípustnosti kasační stížnosti, se ve smyslu ust. § 104a s. ř. s. dále zabýval otázkou, zda kasační stížnost svým významem podstatně přesahuje vlastní zájmy stěžovatele. Pokud by totiž tomu tak nebylo, musela by být podle citovaného ustanovení odmítnuta jako nepřijatelná.

Přesahem vlastních zájmů stěžovatele, který ve věcech azylu jedině vede k meritornímu projednání kasační stížnosti, je jen natolik zásadní a intenzivní situace, v níž je, kromě ochrany veřejného subjektivního práva jednotlivce, pro Nejvyšší správní soud též nezbytné vyslovit právní názor k určitému typu případů či právních otázek. To prakticky znamená, že přesah vlastních zájmů stěžovatele je dán jen v případě rozpoznatelného dopadu řešené právní otázky nad rámec konkrétního případu. Primárním úkolem Nejvyššího správního soudu v tomto řízení je proto nejen ochrana individuálních veřejných subjektivních práv, nýbrž také výklad právního řádu a sjednocování rozhodovací činnosti krajských soudů.

O přijatelnou kasační stížnost se tak prakticky může jednat v případě, že kasační stížnost se týká právních otázek, které dosud nebyly vůbec či nebyly plně řešeny judikaturou Nejvyššího správního soudu nebo jsou dosavadní judikaturou řešeny rozdílně, přičemž rozdílnost v judikatuře může vyvstat na úrovni krajských soudů i Nejvyššího správního soudu. Kasační stížnost bude přijatelná pro potřebu učinit tzv. judikatorní odklon. To znamená, že Nejvyšší správní soud ve výjimečných a odůvodněných případech sezná, že je na místě změnit výklad určité právní otázky řešené dosud správními soudy jednotně. Další případ přijatelnosti kasační stížnosti bude dán tehdy, pokud by bylo v napadeném rozhodnutí krajského soudu shledáno zásadní pochybení, které mohlo mít dopad do hmotněprávního postavení stěžovatele. O takové pochybení se může jednat především tehdy, pokud krajský soud nerespektoval ustálenou soudní judikaturu a nelze navíc vyloučit, že k tomuto nerespektování nebude docházet i v budoucnu nebo krajský soud v jednotlivém případě hrubě pochybil při výkladu hmotného či procesního práva. V této souvislosti je však třeba zdůraznit, že Nejvyšší správní soud není v rámci této kategorie přijatelnosti povolán přezkoumávat jakékoliv pochybení krajského soudu, ale pouze pochybení tak výrazné intenzity, o němž se lze důvodně domnívat, že pokud by k němu nedošlo, věcné rozhodnutí krajského soudu by bylo odlišné. Nevýrazná pochybení, především procesního charakteru, proto zpravidla nebudou dosahovat takové intenzity, aby byla důvodem přijatelnosti kasační stížnosti.

V daném případě dospěl Nejvyšší správní soud k závěru, že se jedná o posledně uvedený důvod přijatelnosti kasační stížnosti, a proto přezkoumal napadený rozsudek v souladu s ust. § 109 odst. 2 a 3 s. ř. s., vázán rozsahem a důvody, které uplatnil stěžovatel v kasační stížnosti, a přitom sám neshledal vady uvedené v odstavci 3, k nimž by musel přihlédnout z úřední povinnosti.

Podle ust. § 10a písm. e) zákona o azylu je žádost o udělení mezinárodní ochrany nepřípustná podal-li cizinec opakovaně žádost o udělení mezinárodní ochrany, aniž by uvedl nové skutečnosti nebo zjištění, které nebyly bez jeho vlastního zavinění předmětem zkoumání důvodů pro udělení mezinárodní ochrany v předchozím pravomocně ukončeném řízení ve věci mezinárodní ochrany.

Z obsahu správního spisu vyplynulo, že první žádost o azyl podal účastník řízení dne 20. 1. 2003. V průběhu správního řízení uvedl, že Vietnam opustil v roce 1987 na základě tehdy platných mezivládních dohod, přičemž v souvislosti s odchodem z vlasti zcela jednoznačně vyloučil existenci jakýchkoli potíží. Dále uvedl, že do roku 2000 pobýval v České republice na základě platných víz vydaných za účelem podnikání. V roce 2000 však obdržel rozhodnutí o správním vyhoštění, ale území České republiky neopustil a pobýval zde nelegálně. Ve svých výpovědích opakovaně potvrdil, že podáním žádosti o azyl si chtěl legalizovat další pobyt v České republice. Odvolával se na nutnost pomáhat své matce v její podnikatelské činnosti, kterou provozovala v České republice. V případě návratu do vlasti se obával možných ekonomických potíží. Rozhodnutím ze dne 3. 7. 2003, č. j. OAM-205/VL-07-P17-2003 stěžovatel rozhodl, že účastníkovi řízení se azyl podle § 12, § 13 odst. 1, 2 a § 14 zákona o azylu neuděluje a že se na něj nevztahuje překážka vycestování ve smyslu § 91 zákona o azylu. Proti tomuto rozhodnutí podal účastník řízení žalobu, která byla zamítnuta rozsudkem Krajského soudu v Praze ze dne 30. 9. 2004, č. j. 47 Az 824/2003 - 24. Proti tomuto rozsudku podal účastník řízení kasační stížnost, která byla odmítnuta pro opožděnost usnesením Nejvyššího správního soudu ze dne 16. 2. 2005, č. j. 7 Azs 26/2005 - 40.

Druhou žádost o udělení mezinárodní ochrany podal účastník řízení dne 27. 7. 2009. V této žádosti se již neodvolával pouze na pomoc své matce, ale navíc uváděl, že je otcem českého dítěte a musí plnit otcovské povinnosti. Poukazoval také na neukončené trestní řízení vedené v České republice ve věci vyhýbání se placení daní a vyslovil přání zůstat zde až do vyhlášení rozsudku s tím, že se cítí být nevinen a od soudu očekává zproštění obvinění. Dále sdělil, že když se má vrátit do vlasti, tak s „očištěným jménem, aby se to s ním netáhlo i doma.“ Toto řízení bylo rozhodnutím stěžovatele dne 17. 8. 2009, č. j. OAM-472/VL-18-K03-2009 zastaveno podle ust. § 25 písm. i) zákona o azylu z důvodu nepřípustnosti. Proti tomuto rozhodnutí účastník řízení žalobu nepodal.

Třetí žádost o udělení mezinárodní ochrany podal účastník řízení dne 4. 11. 2009. Odůvodnil ji tak, že je v České republice trestně stíhán a chtěl by zde zůstat až do skončení trestního řízení. Probíhající trestní řízení by mu totiž mohlo ve vlasti ublížit a on se obává, že by mohl být ve Vietnamu nespravedlivě odsouzen. Jako další důvod pro setrvání na území České republiky uvedl pomoc zde žijící matce. Dále uvedl, že ve Vietnamu nejsou respektována lidská práva a zmínil také obavu z možné diskriminace svojí osoby vietnamskými policisty z důvodu svého vyhoštění v České republiky. Ve vlastnoručně psaném prohlášení pak uvedl, že za trestní stíhání v České republice mu ve Vietnamu hrozí trest smrti nebo doživotní vězení.

Vzhledem k tomu, že stěžovatel rozhodl o zastavení správního řízení pro nepřípustnost, protože účastník řízení podal žádost o udělení mezinárodní ochrany opakovaně, je podstatné, zda účastník řízení uvedl v opakované žádosti takové nové

skutečnosti nebo zjištění, které nebyly bez jeho vlastního zavinění předmětem zkoumání důvodů pro udělení mezinárodní ochrany v předchozím pravomocně ukončeném řízení. Tak tomu však v dané věci nebylo. Účastník řízení v obou řízeních uplatnil shodné důvody pro udělení mezinárodní ochrany, tj. pomoc matce a existenci trestního řízení v České republice. Tím, že tyto skutečnosti výslovně uvedl v žádosti o udělení mezinárodní ochrany ze dne 27. 7. 2009, učinil je tak předmětem zkoumání důvodů pro udělení mezinárodní ochrany v předchozím pravomocně ukončeném řízení (druhém v pořadí), a to bez ohledu na to, že se stěžovatel v odůvodnění rozhodnutí o zastavení řízení nevypořádal s tvrzením účastníka řízení, že chce v České republice zůstat do ukončení trestního řízení, aby se před případným návratem do vlasti očistil. Předmětné rozhodnutí je pravomocné, a proto je nutno vycházet z presumpce jeho správnosti a nelze již jeho zákonnost v přezkumném soudním řízení posuzovat. Závěr krajského soudu, že účastníkem řízení tvrzené skutečnosti (obavy z návratu do vlasti z důvodu trestního stíhání v České republice) nebyly předmětem zkoumání důvodů pro udělení mezinárodní ochrany je proto nesprávný. Stěžovatel tedy nepochybil, pokud posoudil žádost o udělení mezinárodní ochrany ze dne 4. 11. 2009 jako nepřípustnou ve smyslu ust. § 10a písm. e) zákona o azylu a řízení zastavil podle § 25 písm. i) citovaného zákona.

Z výše uvedeného důvodu je kasační stížnost důvodná, a proto Nejvyšší správní soud napadený rozsudek krajského soudu podle ust. § 110 odst. 1 s. ř. s. zrušil a věc mu vrátil k dalšímu řízení. Ve věci rozhodl v souladu s § 109 odst. 1 s. ř. s., podle něhož rozhoduje Nejvyšší správní soud o kasační stížnosti zpravidla bez jednání, když neshledal důvody pro jeho nařízení.

V dalším řízení je krajský soud vázán právním názorem, který je vysloven v tomto rozsudku (§ 110 odst. 3 s. ř. s.).

O náhradě nákladů řízení o kasační stížnosti rozhodne krajský soud v novém rozhodnutí (§ 110 odst. 2 s. ř. s.).

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 23. února 2011

JUDr. Eliška Cihlářová
předsedkyně senátu